

DISKUZE NAD PEDAGOGICKOU PRAXÍ V TANEČNÍCH OBORECH ZUŠ

Na 25. září byla naplánována Celostátní konference tanečních oborů ZUŠ s podtitulem *Výchova a vzdělávání k tanečnímu umění*. Bohužel letos už není ničím neobvyklým, že se, stejně jako plno jiných hromadných akcí, její konání přesunulo na pozdější termín, a to na 4. června 2021. Nicméně organizátoři neopustili záměr se v zářijový pátek sejít a zamyslet se nad situací tanečních oborů ZUŠ. Proběhly tak dvě veřejné online diskuze formou webináře, v nichž debatovali pozvaní panelisté, reagovali však také na dotazy posluchačů z řad pedagogů.

Diskuze nad pedagogickou praxí v tanečních oborech ZUŠ

Autor: [Jana Bitterová](#)

Autor: [Barbara Mikysková](#)

Cíle a hodnoty taneční výchovy

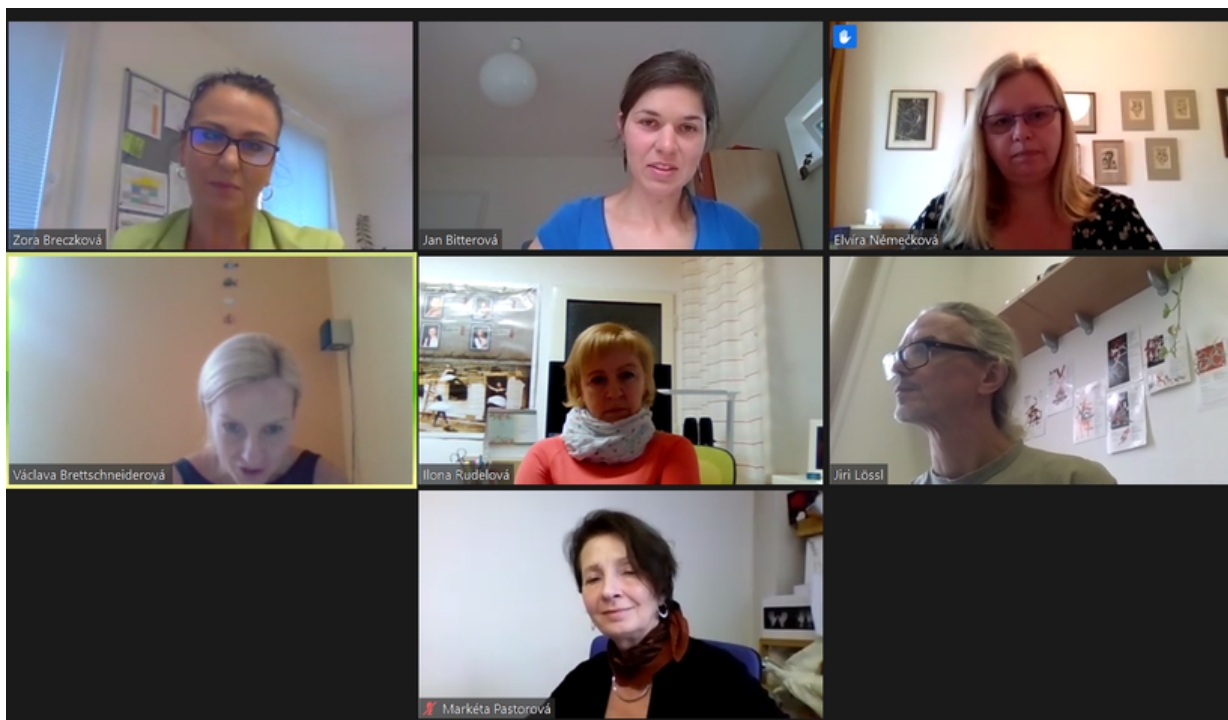
Dopolední diskuze se věnovala tématům *Výchova k hodnotám v tanečním umění a problematika implementace Rámcových a Školních vzdělávacích programů do praxe* a debatovali v ní **Zora Breczková, Václava Brettschneiderová, Jiří Lössl, Elvíra Němečková, Markéta Pastorová a Ilona Rudelová**. V úvodu Elvíra Němečková připomněla, že institucionalizovaná síť českých základních uměleckých škol představuje celosvětový unikát. Dodala, že historie českého moderního tance jaksí paradoxně napomohla kvalitě vzdělávání v ZUŠ – tím, že v padesátých letech byl moderní tanec státem zařazen pod sféru amatérského,

nikoliv profesionálního tance, řada schopných umělců tehdy upnula své síly právě k rozvoji způsobu vzdělávání dětí.

Většina panelistů se shodla, že pro dnešní taneční obory ZUŠ není příprava budoucích tanečních profesionálů primárním cílem, vzhledem k malému procentu adeptů konzervatoří a jejich odchodu ze ZUŠ obvykle už v deseti letech věku. ZUŠ však vychovávají kreativní osobnosti a poučené diváky, kteří se pak profesně věnují příbuzným, avšak i zcela jiným oborům. Hojně zmiňovanou hodnotou vzdělávání v tanečních oborech ZUŠ byl rozvoj sociálních dovedností, schopnosti empatie a spolupráce, díky sociálnímu aspektu tance, který se v mnoha jiných uměleckých oborech neobjevuje.

Markéta Pastorová upozornila na nevytvarovanou komunikaci uměleckých oborů ZUŠ směrem ke společnosti i uvnitř uměleckých oborů navzájem. Jak tuto komunikaci vylepšit však zůstalo otevřenou otázkou pro další diskuzi, snad pro chystanou konferenci. Bylo poukázáno na důležitost umělecké ambice a sledování, jak se daný druh umění proměňuje.

Mírně rozlišné názory se týkaly stávající podoby Rámcového vzdělávacího programu (RVP), který je pro ZUŠ ustanoven a podle kterého si pak jednotlivé školy vytvářejí Školní vzdělávací programy (ŠVP). Zora Breczková shledává dokument sepsaný uspokojivě, problematický však vidí jeho výklad, jak dokládá i dotazníkové šetření ze zimy letošního roku. Ilona Rudelová vznesla otázku, jestli by RVP neměly být obsáhlejší, což by zejména začínajícím pedagogům mohlo usnadnit práci. Shoda panovala v kritice nedostatečné minimální časové dotace, která je v RVP určena. Podle Markéty Pastorové chybí v RVP popsání studijní zaměření, taneční obor je v nich popsán jen stručně a obecně. Ukázalo se, že při sestavování ŠVP se někde (např. v Novém Jičíně) vrací i ke starším osnovám (platným před zavedením RVP).

Účastníci on-line debaty.

Nakonec však z diskuzi vyplynulo, že by učitelé přivítali, aby v RVP bylo jasněji vymezeno, co do uměleckého vzdělávání nepatří. Nesouhlasí totiž například s fungováním mažoretek pod hlavičkou tanečních oborů ZUŠ. Nicméně přesnější vymezení tanečních technik či disciplín, které by se v ZUŠ měly anebo neměly vyučovat, zůstalo tématem na další diskuzi. Jak však připomněla Elvira Němečková: „každý typ tance se dá dělat velmi dobře. I hip-hop se dá udělat tak, že děti na základě jeho výuky dostanou přesah, který je posune dál.“ Zároveň upozornila,

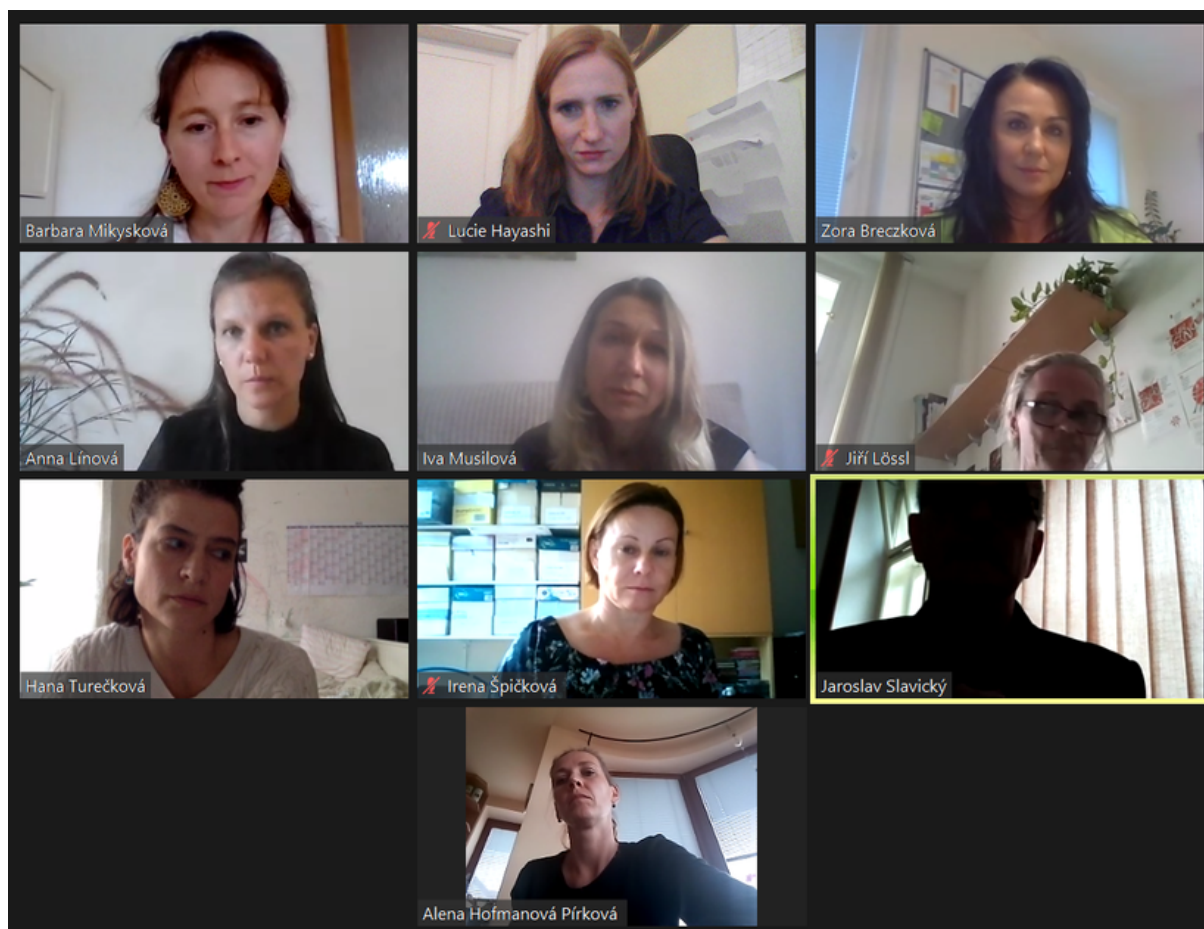
že „největší problém našeho oboru je, že jsme jeden k druhému netolerantní“, a přivítala by, aby úkolem ZUŠ bylo právě toto překonat.

Odborníci se pak shodli na tom, že pojetí tance jako prostředku k získání ocenění v soutěžích nenapomáhá dialogu mezi různými pojetími uměleckého tance. (Jak však upozornila Zora Brečzková, touha po soutěžních výhrách mnohdy vychází od rodičů žáků.) A tak jeden ze zásadních konsenzů, který z diskuze vzešel, byl návrh na proměnu soutěže tanečních oborů ZUŠ na nesoutěžní přehlídku, tak, aby se usilovalo o posunutí tance směrem od soutěže k setkávání.

Zaznělo také postesknutí, že taneční obory jsou mezi ostatními obory ZUŠ často spíše „ocáskem“. A přitom, jak konstatovala Elvíra Němečková, pedagog tance je neporovnatelný s učiteli jiných oborů, protože má být „multifunkční“ (má naučit techniku, zároveň být choreografem, mít hudební znalosti). Ostatní přitakávali, že důležitý krok vpřed představuje větší vtažení ředitelů ZUŠ do takovýchto debat o tanečních oborech.

Taneční pedagog jako nositel odpovědnosti?

Odpolední diskuze pod názvem *Problematika pedagogického vzdělání pro potřeby ZUŠ a z hlediska zdraví* si kladla za cíl sumarizovat a definovat přístupy k taneční výuce a vedení tanečníků ke správnému zacházení se svým tělem. Diskuze se účastnili odborníci působící na poli ZUŠ, konzervatoří, HAMU a osobnosti zabývající se těmito tématy z dalších perspektiv (**Zora Brečzková, Lucie Hayashi, Alena Hofmanová-Pírková, Anna Línová, Jiří Lössl, Iva Musilová, Hana Polanská, Jaroslav Slavický, Ilona Špičková**). Tímto složením se organizátorům diskuze podařilo vytvořit poměrně vzácný a unikátní celek, v rámci něhož spolu komunikovala základní, střední i vysokoškolská úroveň vzdělávání v oboru tanečního umění se zástupci ZUŠ.

Účastníci on-line debaty.

Z promluv panelistů, z nichž každý nahlíží na problematiku z jiného úhlu, vyplynulo hned zpočátku, že se způsob zacházení s tělem tanečníka často bohužel neslučuje s pojmem „správný“, případně „funkční“. Absence uvědomělosti, respektu k celistvosti lidské bytosti až ke konkrétním momentům z praxe taneční výchovy, kterou lze například pozorovat na uchazečích o studium taneční konzervatoře, byly body, které vedly diskusi dál, k jednomu z kardinálních problémů: pedagog a jeho vzdělání.

U mnoha hostů převládal pocit nedostatečného rozvíjení tvůrčí a uvědomělé práce s tělem u tanečních pedagogů ZUŠ. Mezi řádky bylo možné vyčíst souvislost mezi rozvíjením těchto kompetencí a revizí aplikace RVP i ŠVP tanečních oborů ZUŠ v reálné praxi. Vtírala se také otázka posílení tvořivosti a uvědomělosti práce s tělem v rámci tanečního vzdělávání na středoškolské úrovni. Zůstává (zatím) nezodpovězeno, jestli a jak by se tento aspekt konzervatorního vzdělání projevil na pozdějším pedagogickém působení absolventa.

Absolventi konzervatoří disponují legislativně plnohodnotným pedagogickým vzděláním. V praxi přesto mnohé z nich nacházíme mezi účastníky kurzů dalšího vzdělávání pedagogů. O čem toto vypovídá? Zástupci konzervatoří přiznali, že v rámci svých hustých osnov mohou obsáhnout jen minimum a další vzdělání musí adepti získat jinde nebo vlastní praxí.

Další otázka, která v souvislosti se začínajícími pedagogy na ZUŠ vyplavala na povrch, byla funkce mentora. Jeho role by teoreticky měla potenciál pokrýt zákoutí pedagogického vzdělání, kam v současnosti ani jedna z existujících forem vzdělávání nedosahuje (zejména možnost konzultovat konkrétní problémy přímo v pedagogově praxi na dané ZUŠ).

Zároveň by bylo v takovéto formě spolupráce možné vidět potenciál pro lepší diagnostiku tanečně pedagogického působení, (včasného) podchycování nedostatků ve výuce, a to nejen pro optimalizaci kvality tanečního vzdělávání, ale i pro vhodnější adaptaci RVP na specifické půdě konkrétní ZUŠ a v neposlední řadě také při směřování tanečníků ke zdravému a funkčnímu zacházení se svým tělem.

Shrňme a pokusme se na závěr seřadit témata (a jejich podkapitoly) zachycená v celém názvu proběhlé diskuse podle naléhavosti a závažnosti, kterou jim panelisté během debaty připsali:

- Jak se poprat s tanečními technikami na ZUŠ? Nechat pojmy jako *klasický tanec* strašit ve vzdělávacím programu ZUŠ?
- Jak umožnit absolventům konzervatoří hladší přistání na tanečním sále ZUŠ?
- Kde a jak by v tanečním vzdělávání bylo možné efektivně ukotvit koncept správného zacházení se svým tělem?
- Jaké možnosti zkvalitnění výstupů (zejména v I. cyklu studia ZUŠ) má systém tanečního vzdělávání?
- Jak to, že během diskuse nepřišla řeč na úrazy, zdravotní problémy, výživu a psychické zdraví tanečníků? Z důvodu omezeného časového rámce diskuse? Z důvodu nedostatečné urgency a častosti výskytu problému?

V rámci obou oddělených diskuzí vzniklo velmi příjemné prostředí pro komunikaci křížem krážem tanečně pedagogickým světem (od ZUŠ přes konzervatoře k HAMU a dalším formám). Ať už se hosté obou diskuzí dotkli jakéhokoli tématu či problému v tanečním vzdělávání, dříve či později v nějakém kontextu vybulblal na povrch pojem RVP, jeho výklad a aplikace v praxi.

Konference *Výchova a vzdělávání*, která proběhne v červnu 2021 v prostorách HAMU, má tímto předpřipravenou půdu pro řadu velmi zajímavých, inspirativních, konstruktivních a obohacujících momentů pro taneční vzdělávání.

Záznamy obou diskuzí si můžete poslechnout zde:

Výchova k tanečnímu umění, implementace RVP a ŠVP do praxe ZUŠ

<https://youtu.be/UAiTmHIOexY>

Problematika pedagogického vzdělání pro potřeby ZUŠ a z hlediska zdraví

<https://youtu.be/iZvFG0uMqio>

Zdroj:

[HTTPS://WWW.TANECNIAKTUALITY.CZ/REPORTAZE/DISKUZE-NAD-PEDAGOGICKOU-PRA
XI-V-TANECNICH-OBORECH-ZUS](https://www.tanecniaktuality.cz/reportaze/diskuze-nad-pedagogickou-praxi-v-tanecnich-oborech-zus) , 11. 10. 2020